GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 122. *Duminecă 2 (14) Iunie* **1885.**

Brașovŭ, 1 (13) Iunie 1885.

In ajunulŭ întrunirei sinodului gr. or. în Sibiiu, care se va ocupá de afacerea importantă a împărțirei ajutorului de statŭ la preoțime, credemŭ a aduce unŭ serviciu causei acesteia a bisericei, publicândŭ în fruntea fóiei nóstre unŭ articulŭ, ce ne vine dela unŭ fiiu credinciosŭ și înfăpăiatŭ apĕrătorŭ alŭ instituțiunilorŭ bisericei gr. or. române. Sacrulŭ focŭ, cu care pledézá dênsulŭ pentru susținerea neștirbită a vêḑei și a drepturilorŭ autonomice ale bisericei ne face sĕ sperămŭ multŭ că părerile lui vorŭ aflá resunetŭ în inimile membrilorŭ sinodalĭ.

Dé Dumneḑeu ca sinodulŭ de Marțĭ sĕ fie însuflețitŭ de acelŭ curagiu strămoșescŭ și de aceea iubire cătră némulŭ și biserica sa, care a caracterisatŭ pe strămoșii noștrii în timpurile persecuțiunilorŭ calvinescĭ!

Atuncĭ suntemŭ sigurĭ, că sinodulŭ va sci sĕ pună capĕtŭ odată pentru totdéuna umilitórei afacerĭ a ajutorului de statŭ, care, cu adêncă mâhnire sufletéscă trebue sĕ-o spunemŭ în fața lumei, a contribuitŭ mai multŭ la demoralisarea clerului nostru și la vêrirea spiritului de dihoniă, de denunțare și ură în sînulŭ bisericei decâtŭ la ameliorarea stărei lui materiale și morale.

Eată articululŭ:

Ca mâne se va întruni în Sibiiu sinodulŭ archidiecesanŭ, pentru ca sĕ iea o hotărîre în cestiunea ajutorului, care îlŭ dă statulŭ pentru preoțimea ortodoxă română. Imprejurarea, că sinodulŭ este pentru prima óră conchiămatŭ în sesiune estraordinară ne arată, că autoritățile administrative și esecutive ale bisericii au datŭ de greutățĭ însemnate. Este fórte bine și constituționalŭ că consistorulŭ în ḑiua nĕcazului și în încurcătura, în care au ajunsŭ prestigiulŭ și adevĕratele interese ale bisericii alérgă la concursulŭ și ajutorulŭ autorității supreme bisericescĭ.

Și noi nu mai puținŭ ca și consistorulŭ scimŭ și recunóscemŭ, că sinodulŭ archidiecesanŭ este autoritatea cea mai supremă, scimŭ însĕ și aceea, că hotărîrile lui trebue sĕ fie sfinte și fiecare membru alŭ bisericii trebue sĕ le păzéscă cu cea mai mare sfințeniă, fie elŭ archiepiscopŭ, consistorŭ, protopopŭ, preotŭ, clericŭ séu mirénŭ.

Cum stămŭ cu autoritatea și cu sfințenia hotărîrilorŭ sinodului archidiecesanŭ în cestiunea ajutorului de statŭ séu cum l'au botezatŭ preoții „mila împĕrătéscă“?

In acéstă privință din nenorocire astăḑĭ stămŭ fórte rĕu pentru că s'au găsitŭ în clerulŭ nostru gr. or. preoțĭ, carĭ c'unŭ cinismŭ ne mai pomenitŭ până aci în biserica nóstră, au călcatŭ în picióre hotărîrile autorității celei mai înalte bisericescĭ și au alergatŭ peste voia bisericii și fără de binecuvĕntarea capului bisericescŭ la ministrulŭ instrucțiunii publice unguresců cu jalba în proțapŭ, pentru ca sĕ capete din mila împĕrătéscă câte ceva.

De unde vine acéstă aparițiune atâtŭ de ciudată și atâtŭ de caracteristică, încâtŭ nu-șĭ mai află părechiă la nicĭ o altă confesiune din țéra nóstră?

Unii ómenĭ suntŭ dispușĭ a aruncá pĕcatulŭ în spinarea constituționalismului democraticŭ-liberalŭ bisericescŭ. De ce nu se întêmplă însĕ așa ceva la luteranĭ, la calvinĭ și unitarĭ, cari au constituțiunĭ totŭ atâtŭ de liberale, ba încă cu multŭ mai liberale ca a nóstră?

Nu este nicĭdecum constituționalismulŭ causa, că acéstă tristă și amară aparițiune îșĭ are isvorulŭ în neajunsele create prin starea de transițiune și de evoluțiune a organismului bisericei, și prin neprevederile și negligența neertată a celorŭ ce au guvernatŭ biserica în acestŭ timpŭ.

Scimŭ că confusiunea în biserică ajunsese atâtŭ de mare încâtŭ erau mai mulțĭ administratorĭ protopresbiteralĭ, decâtŭ adevĕrațĭ protopresbiterĭ, cu tóte că regulamentele în privința întregirii protopopiatelorŭ suntŭ fórte precise și lămurite.

Pĕcatulŭ pĕcatŭ nasce. Consistoriulŭ archidiecesanŭ ca organŭ administrativŭ și esecutivŭ n'a păzitŭ cu sfințeniă regulamentele relative la regularea și organisarea parochiilorŭ și a protopopiatelorŭ, apoi cum sĕ păzéscă preoții hotărîrele sinodului, când vinŭ în conflictŭ cu ele interesele lorŭ personale materiale, cu atâta mai vêrtosŭ, că sinodulŭ din anulŭ trecutŭ a avutŭ neprecauțiunea și părinții protopresbiterĭ lăcomia de a pretinde, că pentru dênșii sĕ se pună o sumă din alte fondurĭ archidiecesane pentru ceea ce vorŭ pierde din mila împĕrătéscă.

Acéstă mĕsură greșită a produsŭ o revoluțiune în inimele parochilorŭ celorŭ micĭ și étă că ne pomenimŭ cu acea aparițiune tristă în analele bisericei române anatolice.

Causa acestui rĕu care bântue astăḑĭ archidiecesa nóstră, sunt după a nóstră părere numai și numai administraturile cele multe și îndelungate, pentru că administratorii ca sĕ nu se strice cu colegii lorŭ au toleratŭ multe lucrurĭ destrăbălate, n'au ținutŭ în córdă și în disciplină strînsă după cum facŭ alte confesiunĭ pre preoții din tractulŭ lorŭ, pre când cătră autoritățile mai înalte bisericescĭ se arătau ómenii cei mai supușĭ și mai servilĭ, pentru ca sĕ fie tolerațĭ în funcțiunile lorŭ câtŭ mai multŭ timpŭ. Eată de unde vine neascultarea acéstă înfricoșată.

Rĕu a făcutŭ sinodulŭ nostru archidiecesanŭ, că a toleratŭ atâta timpŭ starea acésta abnormală. Bóla actuală este fórte gravă și periculósă și pentru vindecarea ei sĕ cere o cură radicală. Aflase-va léculŭ? Tare ne îndoimŭ. Ce mĕsurĭ și ce hotărîrĭ vor lua din nou în privința milei nu putemŭ ḑci, dér totŭ creștinulŭ aștéptă, doreșce și pretinde dela representanții bisericii, ca sĕ aibă înaintea ochilorŭ lorŭ numai pacea, liniștea, binele, prosperitatea și interesele generale ale bisericii și sĕ aplice cu tótă rigórea canónele bisericeșcĭ în contra acelorŭ fețe bisericeșcĭ, carĭ într'atâta au fostŭ împresurate de mamonulŭ, de 'șĭ-au uitatŭ într'unŭ modŭ condemnabilŭ de cele mai sacre datorii, ce le avéu cătră maica și sfânta lorŭ biserică ca și cătră națiunea lorŭ care îĭ hrănesce și încălḑesce la pieptulŭ sĕu, călcândŭ în picióre cele mai solemne hotărîrĭ ale representanței bisericii luate în impregiurările cele mai grave.

Astfelŭ de indiviḑĭ după canónele positive ale bisericei rĕsăritene numai au locŭ în biserica nóstră, pentru că scriptura ḑice fórte clarŭ că celŭ ce nu ascultă de biserică sĕ 'țĭ fie ție ca unŭ păgânŭ și vameșŭ. Biserica întrégă pretinde imperativŭ dela energia, ințelepciunea și dela puterea morală a sinodului, ca sĕ declare conformŭ cuvintelorŭ evangelice de păgânĭ și de vameșĭ pe toțĭ acei preoțĭ câțĭ n'au ascultatŭ de porunca bisericii.

Când ceremŭ, ca biserica sĕ-șĭ pronunțe verdictulŭ sĕu asupra păcătoșilorŭ dămŭ numai espresiune indignațiunii generale ce domnesce în tótă biserica română ardelénă gr. orientală.

Câtŭ privesce mila împĕrătéscă sinodulŭ, după a nóstră convingere, nu o póte primi nicĭdecum în condițiunile în carĭ o oferesce ministeriulŭ, ci sinodulŭ se trimită din nou o deputațiune de bărbațĭ energică la tronulŭ Maiestății sale, unde décă va fi de lipsă sĕ mérgă și de ḑece orĭ, când se tractéză de cele mai vitale interese ale bisericei.

SCIRILE ḐILEI.

»Tagblatt« din Pesta a primitŭ o scrisóre din Măcău, în care se biciuesce cum se cuvine purtarea inspectorului de dare din comit. Cianad. Anume sunt 16 comune d'ale comitatului comune de coloniștĭ erariale, așa că locuitorii suntŭ cu totulŭ în mânile guvernului. Coloniștii datorescŭ statului ca despăgubire de pămêntŭ încă 1 milionŭ de fiorinĭ. Acéstă sumă inspectorulŭ de dare vrea s'o încaseze cu o lovitură și a obținutŭ chiar dela comisiuenea administrativă, ca sĕ esecute averea și bunulŭ a 150 de coloniștĭ, precum și recolta viitóre dela 4000 de coloniștĭ, așa că acum suntŭ aduse la cerșitoriă 16 comune. Dar mai frumosŭ e, că acei coloniștĭ, carĭ la ultimele alegerĭ au votatŭ pentru candidații guvernului, séu carĭ de atuncĭ s'au convertitŭ, au rĕmasŭ nesupĕrațĭ. Ca non sens e de amintitŭ, că pămênturile în contra cărora s'a ordonatŭ esecutare nu suntŭ trecute asupra coloniștilorŭ, ci în cărțile funduale figuréză ca proprietate erarială. Póte că acéstă împrejurare va mântui pe coloniștĭ, de órece statulŭ nu se va esecuta pe sine însușĭ pentru datorii.

—0—

Duelŭ între unŭ oficerŭ c. r. românŭ și unŭ oficerŭ boemŭ. — Ni se scrie din Alba-Iulia: Inainte cu 2 sĕptĕmânĭ s'au duelatŭ doi ofițerĭ c. r. în fortăréță. De naționalitate unulŭ e românŭ și unulŭ boemŭ. Cestŭ din urmă, de o natură cam provocătóre și îndatinatŭ a'șĭ arĕta desprețulŭ sĕu față cu elementulŭ românŭ, făcêndŭ și încâtva politică sécă, a vătĕmatŭ cu nedreptulŭ pe colegulŭ sĕu, care apoi nu întârḑiă a'lŭ face sĕ pricépă ce însemnéză sabia în mâna Românului. D sublocotenentŭ Fl . . . i-a făcutŭ colegului sĕu unŭ semnŭ de aducere aminte tocmai colea unde punemŭ degetele ḑicêndŭ „în numele tatălui,« așa încâtŭ contrarulŭ sĕu S. boemulŭ ajunse de-alungulŭ podelei. Norocулŭ lui fuse că altă lovitură căpĕtată la grumaḑĭ a fostŭ mai ușóră și l'a lăsatŭ a'șĭ putea cere ertare pentru vătĕmarea grosolană. Acum s'a dusŭ la scaldele din Bosnia, unde póte medita asupra temei, că cum are omulŭ a se purta cu Românulŭ.

—0—

Têrgulŭ de primăvară ce s'a ținutŭ în sĕptĕmâna acésta în Brașovŭ a fostŭ mai slabŭ decâtŭ unŭ têrgŭ de sĕptĕmână. Cu greu ne vine a crede, că vênḑĕtorii s'arŭ fi întorsŭ p'acasă fără pagubă. Tótă lumea se vaetă de sărăciă.

—0—

Reuniunea învĕțătorilorŭ din Murĕșŭ-Turda a ținutŭ la 5 Iuniu adunare în Têrgulŭ Mureșului, cu care ocasiune „Maghiarulŭ“ Feuerstein Iozsef a ținutŭ unŭ discursŭ înflăcăratŭ pentru maghiarisare. Invĕțătorulŭ românŭ (?) Komesz Gyorgy a ținutŭ o disertațiă, cum sĕ se învețe mai bine și mai ușorŭ limba maghiară în școlele poporale române.

—0—

Bancă română pe acțiunĭ cu unŭ Capitalŭ de 100,000 fl. este proiectată în Zêrnescĭ. Comitetulŭ fundatorŭ se compune din d-nii Traianŭ Mețianŭ protop., Nic. Garoiu adv., Aldimirŭ Badiu notarŭ cerc., Vartol. Bude directorŭ școl., T. Vulsanŭ comersantŭ, Iarca Șona proprietarŭ, Ioanŭ Sîtrĕvoiŭ învĕțătorŭ, I. S. Comșa comerciantŭ, Andreiu Șenchia proprietarŭ.

—0—

»Przeglond« află din Petersburg: »Odesskij Wjestnik« anunță, că sublocotenentulŭ George Skrynovics dela reg. austro-ungarŭ 62 de inf. (născ. în Cattaro) și doi husarĭ ardelenĭ anume Georg Murgo și Nabo Nanzen s'au predatŭ sentinelei ruse dela graniță. Ca motivŭ alŭ desertării dau ei réua tractare (?) din partea autoritățilorŭ militare austriace, fiindcă suntŭ slavĭ și de relig. gr. or. Ei s'au declaratŭ gata a întra în armata ruséscă și deocamdată au fostŭ internațĭ în Hotin, unde autoritățile i-au întêmpinatŭ cu mare prevenire.

—0—

Oficiósa »Polizei-Coresp.« din Viena face cunoscutŭ, că din Pesta s'au trimisŭ cassei datoriei statului note de statŭ de câte 1 fl. false, care s'au pusŭ în circulațiune.

—0—

Recolta rapiței în România va fi anulŭ acesta, din in-

formaţiunile ca are „Voinţa Naţională“, din cele mai satisfăcĕtóre; în judeţulŭ Teleormanŭ suntŭ aprópe patru-ḑecĭ de mii de pogóne de rapiţă. Producţiunea totală se socotesce a fi de celŭ puţinŭ 18.000.000 lei. Preţulŭ oferitŭ de casele Dreyfus şi Rotschild e de 110 lei de chilă.

—0—

D. preşedinte alŭ Societăţii tinerilorŭ comercianţĭ românĭ de aci ne face cunoscutŭ, că legatulŭ rĕposatului comerciantŭ Dimitrie D. Lupanŭ testatŭ acestei societăţĭ e de 100 fl., precum s'a şi predatŭ, ér nu de 50 fl. cum din eróre ni se comunicase.

—0—

In Basarabia sudică şi în districtele învecinate ale regatului României s'a ivitŭ în ḑilele din urmă unŭ nou soiu de insectă în mulţime mare, care, după cum se scrie din Cernăuţĭ, nu e cunoscută până acum şi nimicesce viţa mai rĕu decâtŭ filoxera. Guvernulŭ rusŭ a trimesŭ o comisiune şciinţifică spre a studia acéstă nouă pacoste.

—0—

„Curierulŭ balasanŭ“ a aflatŭ dela d. Jacobŭ Livescu, că mulţumită nouĕlorŭ descoperirĭ archeologice ce se facŭ de către o societate din care face parte şi d-sa, istoria ţĕrei se va schimba cu multŭ din problematica şi mythica stare în care se află, şi ca specimenŭ dă: origina cuvêntului Moldavia, derivândŭ dela cuvêntulŭ getŭ Dava, cetate, locŭ fortificatŭ, şi Mole, partea de josŭ, în antiteza cuvêntului Tzopa Davia, adecă partea de susŭ a Davei. Asemenea şi marca Moldovei, capulŭ de zîmbru, este marca Geţilorŭ, dela care a rĕmasŭ Moldovei.

Uneltirĭ de maghiarisare.

De lângă Pratulŭ lui Traianŭ, 9 Iuniu 1885.

Domnule Redactorŭ! Amŭ cetitŭ în preţuitulŭ ḑiarŭ »Gazeta Transilvaniei« o profeţiă despre perirea lumei: când sântulŭ George rĕstignesce pre Cristosŭ, Marcu îlŭ inviază şi celelalte..... unde în fine ḑiceţĭ, că nu se referesce şi la noi, măcarŭ că în anulŭ 1886 Pascile, adecă sĕrbătorile schimbătóre după ambe calendarele Julianŭ şi Gregorianŭ vorŭ fi deodată, ce nicĭ bĕtrênii n'au pomenitŭ, ca în doi anĭ după olaltă sĕ fie; deosebirea e numai aceea, că Vinerea Pascilorŭ nóstre nu va cădea la Sân-Georgiulŭ nostru, ci la celŭ Gregorianŭ, pre care ei l'au mutatŭ din 23 pre 24 Aprilie, éră ḑiua domnului noi nu o avemŭ, în asta póte aţĭ avea dreptate, că nu se referesce la noi, — dară eu mĕ temŭ că se apropiă, şi încă cu paşĭ iuţĭ perirea lumei pentru noi toţĭ cei din Ungaria binecuvêntată de tóte neajunsele, şi décă voiu enară cele ce se întêmplă pe la noi, — despre care vĕdŭ că nime nu se intereséză, ca sĕ vi le facă cunoscute, — credŭ că nu mĕ veţĭ da de minciună.

Isus Cristosŭ a preḑisŭ, că în urmă va fi o turmă şi unŭ păstorŭ şi apoi va fi perirea lumei. La noi încă se lucră cu grosulŭ pentru acelŭ scopŭ. Societatea de maghiarisare din Clușiu îşĭ întinde »binefacerile« sale şi către noi, ba a şi înferatŭ câţiva. Faima sbóră din satŭ în satŭ, din stradă în stradă, din casă în casă şi nu lasă pe bietulŭ ţĕranŭ nemaghiarŭ sĕ-şĭ véḑă de lucru pentru asigurarea subsistenţei sale şi a familiei, ci-lŭ îmbată cu promisiunĭ numai sĕ se maghiariseze.

„Preste 40 mii florinĭ a adunatŭ societatea nóstră de maghiarisare din Clușiu — ḑicŭ ei — şi aḑĭ mâne va dispune de sute de mii — banĭ destui... Unui nemaghiarŭ dela 24 anĭ până la 30 anĭ décă se maghiariséză îi dămŭ 60 fl. pe anŭ; dela 30—40 anĭ dămŭ 100 fl., dela 40—50 anĭ dămŭ 150 fl.« (de mai bĕtrînĭ n'au lipsă.)

In comuna vecină Sân-Mihaiulŭ Aureşiului 3 séu 4 traşĭ-împinşĭ s'au şi maghiarisatŭ, câte 50 cr. de timbru s'a şi solvitŭ pentru ei, aştéptă numai sĕ le vină pensiunea.... ha! ha! ha!?.. Preste 3 sĕptĕmânĭ au trecutŭ de când aştéptă, de bună sémă s'a frântŭ o rótă dela carulŭ cu care se aduceau banii, pentru aceea nu mai sosescŭ. — Amăgirĭ.

Écă cu de acestea aḑĭ mâne va fi o turmă şi unŭ păstorŭ, perirea lumei e dară la uşă. Eu credŭ în profeţia aceea — numai de nu s'ar întêmpla altmintrelea perirea lumei!.....

Mi-a venitŭ a rîde de unŭ bietŭ germanŭ cu numele Neubauer, căruia i-au maghiarisatŭ numele cu 50 cr., în Ujföldös, l'am întrebatŭ: pentru ce ţi-ai maghiarisatŭ numele? Mi-a rĕspunsŭ: »ich azér nicht maghyiar csak penz adja, hachdem látyam,« adecă pe românesce: »eu pentru aceea nu-sŭ maghiarŭ, numai sĕ-mĭ dea banĭ, apoi voiu vedea eu.« Românulŭ Crişanŭ Ioanaşŭ din Sân-Mihaiu nu numai numele, ci şi religiunea neunită şi-a schimbat'o. La începutŭ amŭ cugetatŭ că s'au prostitŭ Ungurii promiţêndŭ celorŭ mai tinerĭ mai puţinŭ şi celorŭ mai bĕtrânĭ mai multŭ, dară ei au făcutŭ din calculŭ, căcĭ pre cei tinerĭ mai uşorŭ îi înşélă, cei bĕtrânĭ suntŭ mai încăpăţinaţĭ, afară de aceea, cei tinerĭ mai mulţĭ anĭ au sĕ tragă pensiunea, de cei bĕtrânĭ mai curêndŭ scapă.

Mĕ temeamŭ, că bieţii ţĕranĭ nemaghiarĭ mai alesŭ românĭ pentru nenumĕratele greutăţĭ ce'i apasă pe rêndŭ vorŭ deveni la sapă de lemnŭ, dar pensiunile promise mi au „stîrnitŭ sperarea“, că dóră Provedinţa divină îi va îngrijí . . . numai de nu s'ar afla până atuncĭ vre unŭ defraudatorŭ, precum li-e cam obiceiulŭ, ca sĕ le sleiască miile, cum au făcutŭ cu miile Ceangăilorŭ, — atuncĭ apoi nu sciu ce va mai fi . . . Destulŭ că noi Românii totŭ nu putemŭ peri până avemŭ braţe tarĭ, vêngióse şi sănătóse, că noi nu fugimŭ de lucru. Şi apoi precum ḑice şi poetulŭ: De n'a peritŭ Românulŭ când nu vedea lumina ş. a., acum a trecutŭ baba cu colacĭ. — Sĕ'şĭ pună pofta în cuiu! Cu câte unŭ trasŭ-împinsŭ numai ne curăţă naţiunea de gangrena corupţiunii.

Totuşĭ trebue sĕ veghiămŭ şi sĕ ne încordămŭ puterile, ca sĕ nu se împlinéscă chiarŭ cu noi profeţia, sĕ nu ne desbinămŭ fraţii de unŭ sânge de către mama dulce vinḑêndu-ne noi pe noi înşine. Sĕ ne aducemŭ aminte de Ceangăii lorŭ ce au păţitŭ, câtŭ de amarŭ au fostŭ amăgiţĭ. Cu câtŭ suntemŭ noi Românii mai bunĭ înaintea lorŭ ca aceia — carne din carnea lorŭ, sânge din sângele lorŭ? . .

Le voiu urmări paşii şi vĕ voiu încunosciinţa.

X.

Adunarea representanţei judeţului Braşovŭ.

Braşovŭ, 12 Iuniu.

In adunarea generală dela 9 l. c. s'a discutatŭ între altele, precum le este cunoscutŭ cetitorilorŭ „Gazetei“ şi asupra apelului „Kultur-egyletului“ din Clușiu. Voiu sĕ vĕ dau o mică schiţă despre decursulŭ acestei discusiunĭ.

Protonotarulŭ a datŭ mai ântêiu cetire hotărîrei următóre a comisiunei permanente:

„După ce jurisdicţiunea comitatului Braşovŭ în timpulŭ de faţă nu este convinsă despre aceea, că reuniunea dela Timişóră pentru lăţirea limbei maghiare, precum şi reuniunea din Ungaria de susŭ şi cea ardelénă din Clușiu pentru cultura maghiară se va osteni numai pentru cultura maghiară şi nu va trece în domeniulŭ culturei străine şi că astfelŭ va lucră numai pentru nobilitatea limbei maghiare şi pentru lăţirea ei pe cale pacinică, abţinêndu-se totodată în modŭ lealŭ de a atacă celelalte naţionalităţĭ ale ţĕrei şi ferindu-se de orice procedere care sĕ aibă de scopŭ a-le înstrăină de propria lorŭ naţionalitate: comisiunea municipală a comitatului Braşovŭ, care este gata în totŭ timpulŭ de a sprijini nisuinţele în adevĕrŭ umane şi culturale, fără vr'unŭ scopŭ lateralŭ, ale orĭ şi cărei naţionalităţĭ cu sfatulŭ şi cu fapta în modŭ spiritualŭ şi materialŭ, sĕ vede constrînsă, deşĭ cu durere de a refusă din consideraţiunile de mai susŭ sprijinirea celorŭ trei reuniunĭ de cultură susŭ numite.«

Acéstă propunere a fostŭ primită cu strigărĭ de „Hoch« şi »sĕ trăiéscă.« Ungurilorŭ nu le-a plăcutŭ însĕ, deşi era aşa de moderată, cum nu se puté mai multŭ. De aceea s'a redicatŭ inspectorulŭ reg ung. de scóle Koos Ferencz în contra ei. Elŭ ḑise; că Clușienii nu vorŭ sĕ maghiariseze, ci vorŭ sĕ lăţéscă »scrierĭ patriotice« în limba germană şi română, ei nu voescŭ se provóce turburărĭ, ci sĕ lăţéscă cultura maghiară. Cere ca deórece între 80 de mii locuitorĭ ai comitatului 30 de mii (?) suntŭ Ungurĭ, adunarea sĕ declare, că salută cu încredere »Kulturegyletulŭ« ardelenescŭ şi municipiulŭ se înscrie între membrii fundatorĭ ai reuniunei.

D. Koos a fostŭ aplaudatŭ numai de membrii ungurĭ. După dênsulŭ s'a ridicatŭ advocatulŭ Schnell şi a arĕtatŭ în limba germană, că frasele inspectorului de scóle nu corĕspundŭ cu faptele reale. Sĕ aşteptămŭ, sĕ vedemŭ activitatea acestei reuniunĭ şi décă va fi aşa, cum promiteţĭ acum, mai avemŭ vreme a luá şi alte concluse. (Aprobărĭ) Noi, domnilorŭ, n'avemŭ lipsă de scrierĭ patriotice, şi nicĭ Românii n'au lipsă de ele (Hoch şi Sĕ trăiască,) nu ne vedemŭ nicĭdecum necesitaţĭ a luá învĕturĭ despre patriotismŭ şi tocmai dela Maghiarĭ nu le primimŭ, căcĭ suntemŭ destulŭ de bunĭ patrioţĭ noi înşine, (Vine aprobărĭ.) Kulturegyletulŭ sĕ rĕmână pe lângă limba maghiară şi sĕ nu mai scótă scrierĭ în altă limbă. Recomandŭ propunerea comisiunei. (Bravo)

(Va urmă.)

Adunarea generală a comitatului Huniădóră

(Şedinţa din 8 Iuniu)

Deva 10 Iuniu 1885.

Stimate d-le Redactorŭ! Vi s'a comunicatŭ, că adunarea generală ordinară a representanţei municipiului Huniădóra, se va ţiné aicĭ la 8 Iuniu a. c. şi ḑilele următóre şi că atuncĭ se vorŭ delibera mai multe obiecte de interesŭ publicŭ, şi altele de însemnătate specială comitatensă. Cu permisiunea d-vóstră 'mĭ iau voia a vĕ face unŭ scurtŭ raportŭ despre deliberările mai esenţiale şi a vĕ espune şi opiniunile ce au resultatŭ.

Din capulŭ loculuí am sĕ însemnŭ că în ḑiua primă pe când se credea că se vorŭ termina alegerile din prospectŭ, membrii congregaţiunei s'au presentatŭ în numĕrŭ mai considerabilŭ, cam 150—200, altă ḑi însĕ abia

---

FOILETONŬ.

Societatea archeologică-istorică din Deva.

In 10 Iulie s. n şi-a ţinutŭ adunarea sa generală societatea maghiară cu titlulŭ susŭ numitŭ. Au luatŭ parte la ea mai mulţĭ óspeţĭ din Budapesta.

Adunarea a deschis'o eruditulŭ conte Géza Kun, prin o cuvêntare potrivită, în care se urcă până la învĕţaţii vremurilorŭ vechĭ, susţinêndŭ, că dintre tóte spiritele marĭ Aristotele şi Platon au revĕrsatŭ mai multă lumină în întunereculŭ seculilorŭ. Trecêndŭ apoi la istoriografi, ḑice că istoricii vechimei n'au fostŭ totdéuna imparţialĭ; că diferite popóre marĭ erau lipsite de înăscutulŭ simţŭ alŭ dreptăţii, parte pentru că erau pré mândre de sine, parte din egoismŭ orĭ pismă asupra altorŭ popóre . . . séu că nu se pricepeau la meşteşugulŭ de-a scrie „istoria“. Stimatulŭ conte află cu însufleţire însĕ, că naţiunea maghiară a întrunitŭ şi întrunesce încă tóte acele virtuţĭ frumóse, ce se chiamă: dreptate, imparţialitate. Mai nainte cu seculĭ ea a avutŭ istoricĭ carĭ au sondatŭ numai după fapte adevĕrate, ér nu chimere şi'i are încă şi acuma! . . .

După aceea urmă raportulŭ secretarului despre activitatea societăţii în decursulŭ anului; câte critice s'au ţinutŭ asupra istoriei dlui Odobescu, Xenopolu etc. Apoi d. Hampel profesorŭ dela universitatea din Pesta începŭ a vorbi cam în următorulŭ înţelesŭ:

„Sciinţa a luatŭ în tóte ramurile avêntŭ salutrarŭ. Astăḑĭ şi timpulŭ preistoricŭ ne stă ca o carte deschisă înainte, ce trebue numai sĕ o cetimŭ. Istoria némurilorŭ vechĭ, precum şi a celora mai nouĕ ne este bine cunoscută; numai o epocă stă încă învĕluită în désa negură şi anume e oca ce urméză în Dacia după Aurelian împĕratulŭ. Acestŭ domnitorŭ, după ce a scosŭ pe toţĭ ostaşii şi civii din ţĕră pentru a'i duce în Moesia, a lăsatŭ ţinutulŭ acesta pradă barbarilorŭ ne mai putêndŭ birui cu dênşii; şi dacă o ḑice Vopsicŭ acésta, trebue că a fostŭ aşa, când însuşĭ, ca Romanŭ, recunósce tăria barbarilorŭ!..“

Aceea nu o amintesce însĕ d. Hampel, că tocmai caracterului şi cualităţii de linguşitorŭ şi óspe de masă alŭ lui Iuniu Tiberian (ruda lui Aurelian) ce era Vopsic, nu ar trebui omulŭ sĕ'i dea deplinŭ creḑĕmêntŭ, fiindcă elŭ ḑicea órecum spre lauda lui Aurelian*), că a scosŭ şi pe ţĕranĭ din Dacia, ca sĕ nu ḑică lumea că i-a lăsatŭ vrăşmaşilorŭ.

Totŭ d. Hampel ḑice, că cu mare precauţiune se se creadă istoricilorŭ clasicĭ; — pe semne numai Vopisc face escepţiă înaintea d-sale!...

D. profesorŭ dete esplicaţiune câtorva obiecte săpate în Şimleulŭ Selagiului şi în St. Nicolau de lângă Sigidin.

Cele din Şimleu suntŭ jevaure, carĭ după părerea d-sale demustră deja urmele gustului orientalŭ, séu mai bine ḑisŭ contopirea artei apusene cu-cea barbară. Căcĭ după opiniunea d-luĭ profesorŭ, acele glóte, respective Avarĭ, Hunĭ etc. posedau deja unŭ gustŭ desvoltatŭ . . . o artă şi cultură proprię, care nu era aşa primitivă pe cum îşĭ închipuiescŭ unii. D. Hampel rógă decĭ pe scrutătorĭ, a nu mai profesa cuvêntulŭ „barbarĭ“... căcĭ Hunii nu erau barbarĭ în înţelesulŭ de atuncĭ alŭ cuvêntului; fiindcă, ḑice, totŭ ce nu era elenicŭ orĭ romanŭ, se numea atuncĭ „barbarŭ“, măcar de ar fi fostŭ câtŭ de mare orĭ civilisatŭ unŭ poporŭ.

Étă decĭ unŭ nou metodŭ, o nouă logică de a afla pe Hunĭ de poporŭ cultŭ ca pe celŭ egipteanŭ orĭ grecŭ!....

D-sa arĕtă apoi nisce vase, pocale şi farfurii de aurŭ, ce suntŭ fórte frumóse, dar de unŭ stilŭ amalgamisatŭ. D-lŭ profesorŭ vede în aceste obiecte o parte din tesaurulŭ vre-unui domnitorŭ d. e. alŭ lui Atilla. Intr'adevĕrŭ, vasele suntŭ magnifice, dar cui au aparţinutŭ odinióră, numai ele singure arŭ sci spune, decumva li s'arŭ dărui de ḑei p'unŭ momentŭ graiu ca columnei mnemnonice. Dlŭ Hampel susţine aserţiunea sa pe basa relatărilorŭ lui Priscus, carele petrecêndŭ la curtea flagelului lui Dḑeu, pomenesce de pocalele de aurŭ şi pompa orientală ce vĕḑuse acolo; deduce şi de pe o farfuriă cu inscripţia „Bouila“ séu „Bovila«. Numele regelui Hunilorŭ a fostŭ Etel. Goţii l'au numitŭ Atila; Bovila póte că sĕ fie decĭ, după părerea d-lui Hampel, Atilla — supergotisatŭ!... Etimologia face aci săritura calului în ghicitura de şachŭ... şi îmĭ pare că totŭ sare şi totŭ nu nimeresce bine a ghici..

*) Istor. Petru Maiorŭ.

au putută fi mai mulţi decâtŭ 50—60 de membri, cu deosebire oficialĭ şi din cei ce avéu una séu altă causă ce 'ĭ interesá mai de aprópe. Dintre membrii românĭ s'au înfăţoşatŭ mai cu sémă din părţile Zarandului, sperândŭ a puté alege unŭ pretorŭ românŭ la Baia de Crişŭ. Altă ḑi însĕ şi representanţii românĭ s'au depărtatŭ mâhniţĭ, încâtŭ abia credŭ, că vomŭ mai avea voiă mare a alergá în gremiu şi pe viitorŭ, numai pentru a fi martorĭ la atâtea amărăciunĭ, câte i-au atinsŭ şi cu acéstă ocasiune.

Nu mĕ voiu ocupá cu enumerarea deciselorŭ luate, că se scie deja, că mai tóte obiectele dela ordinea ḑilei se primescŭ după cum dorescŭ cei ce administréză aḑĭ acestŭ nefericitŭ municipiu. Poţĭ face cele mai juste obiecţiunĭ şi te poţĭ provoca la câte legĭ şi ordinaţiunĭ 'ţĭ place, — poţĭ citá decisiunile anteriére şi poţĭ aduce câte doveḑĭ în lume, resultatulŭ va fi totŭ acela. Astfelŭ nu putemŭ decâtŭ sĕ ne mirămŭ, că totŭ mai suntŭ representanţĭ, cari facŭ spese şi vinŭ sĕ asiste acolo, unde nu potŭ isbuti cu nimicŭ şi nu potŭ scóte la cale nimicŭ.

Voiu aminti decĭ numai, că obiectele puse la ordinea ḑilei (58 la numĕrŭ) s'au deliberatŭ în mare parte aşa ḑicêndŭ numai esccepţionalminte discutate şi mai tóte aşa după cum a decisŭ de mai nainte comisiunea permanentă.

După primirea raportului anualŭ câtŭ se póte de secŭ şi superficialŭ alŭ vice-comitelui, s'a trecutŭ la alegere. Trebue sĕ mai amintescŭ, că vice comitele, în raportulŭ sĕu despre membrii decedaţĭ, a încărcatŭ laude grețóse pe unele persóne neînsmenate, pe când de decedaţii românĭ, cum a fostŭ şi George Secula, a vorbitŭ numai ca în trécĕtŭ şi abia li-au amintitŭ numele. Acésta încă se esplică uşorŭ. Alegerile mai tóte s'au făcutŭ cu aclamaţiune.

Representanţii românĭ, basaţĭ pe deoparte pe asigurările diplomatice ale comitelui supremŭ, de altă parte credêndŭ, că cele mai însemnate posturĭ deja suntŭ ocupate mai cu sémă de Maghiarĭ, stăruiau a alege unŭ pretorŭ românŭ la Baia-de-Crişŭ, cu atâtŭ mai vîrtosŭ, cu câtŭ nicĭ Maghiarii nu se arătau pe faţă străinĭ, a da acelŭ postŭ pentru unŭ Românŭ. Ei, dar ce sĕ veḑĭ, comisiunea candidatóre a candidatŭ la acelŭ postŭ 3 Românĭ,—ca sĕ se împartă voturile cu atâtŭ mai sigurŭ— şi unŭ tênĕrŭ maghiarŭ, ca acela apoi sĕ pótă reuşi mai multŭ ca sigurŭ. La alte posturĭ s'au candidatŭ numai Maghiarĭ.

Astfelŭ s'au alesŭ cu aclamaţiune: ca asessorŭ orfanalŭ Ladislau Nagy de Deva, fostŭ notarulŭ la sedria orfanală, — apoi ca sub-pretorŭ, adjunctŭ pretorialŭ în cerculŭ Devei, Carol Buda,—la Petroşenĭ şi la Gioagiu doi medicĭ — jidanĭ, şi ca vice-notarŭ comitatensŭ Ernő Kenderesi.

La alegerea de pretorŭ (solgăbirĕu) în Baia-de-Crişŭ s'a cerutŭ votare nominală. Candidaţĭ au fostŭ: Alexandru Herbai, fostŭ subpretorŭ la Baia-de-Crişŭ şi de unŭ timpŭ pretorŭ substitutŭ totŭ acolo, — unŭ vechiu oficialŭ comitatensŭ, descendente dintr'o familiă grănițerescă dela Dobra, — apoi Iosifŭ Orbonaşŭ subpretorŭ la Gioagiu, George Nandra supretorŭ la Ilia Mureşană, toţĭ trei r`mânĭ şi Ladislau Markosi, maghiarŭ, primarulŭ opidului Deva, unŭ omŭ tênĕrŭ, care numai erĭ alaltăierĭ şi-a schimbatŭ rolulŭ de candidatŭ de advocatŭ cu administratura. D-nii Orbonaşiŭ şi Nandra au repăşitŭ. Resultatulŭ alegerei — se înţelege, — nu a putută fi altulŭ, decâtŭ că a reuşitŭ L. Markosi. In loculŭ lui L. Nagy, la sedria orfanală, mai cu sémă la stăruinţa comitelui (se vede că i-a fostŭ şi lui grĕţă de echitatea Maghiarilorŭ) s'a alesŭ Alexandru Herbai, ér în loculŭ lui, de adjunctŭ pretorialŭ s'a alesŭ practicantulŭ F. Lazar.

Astfelŭ aḑi şi la Bradŭ şi la Baia de Crişiu suntŭ aleşĭ totŭ numai şi numai Maghiarĭ şi încă totŭ ómenĭ tinerĭ, atâtŭ de pretorĭ câtŭ şi adjuncţĭ séu subpretorĭ.

Sĕrmanŭ poporŭ din fostulŭ Zarandŭ, administratŭ odinióră de A. Francu, I. Piposiu, G. Secula, I. Hodoşiu, S. Borlea şi alţĭ bărbaţĭ, la ce hulă a mai ajunsŭ!

Incântaţĭ de resultatulŭ alegerei pretorelui din Baia de Crişiu, Maghiarii nu s'au mai interesatŭ multŭ de cele ce au urmatŭ, şi acestei împrejurărĭ se póte mulţumi că, fără de a crede, Vasilie Demianŭ, protopopŭ în Bradŭ, isbutî a fi alesŭ cu maioritate neînsemnată de membru în comisiunea permanentă. Trecêndŭ peste alegerĭ re presentanţii cea mai mare parte s'au depărtatŭ unii de bucuriă, alţii mâhniţĭ de cele ce au esperiatŭ.

(Va urmă.)

—o—

Preşedintele tribunalului dlŭ Solyom Fekete dă ci-... despre o vechiă coloniă maghiară de lângă Huniă-... ḑicêndŭ că Hăsdadulŭ românescŭ de acum era Has-...dulŭ purŭ maghiarŭ (?) de odată şi unde încetŭ-încetŭ ...ghiarii se valachisară. Provócă déră societatea de a ...e paşĭ spre a întórce p'acei rătăciţĭ şi a-i învĕţa érăşĭ ...şi iubi şi păstra naţionalitatea maghiară.

Regretele erau visibile, din causă că domnişóra ...rma n'a cetitŭ nimicŭ fiind bolnavă.

Noi Românii suntemŭ acei ómenĭ, cam idealiştĭ, ...e că spre binele orĭ rĕulŭ nostru, cari dorimŭ feri-...ea tuturorŭ popórelorŭ, nu pismuimŭ progresulŭ ni-...trui — dar nu ne lăsămŭ nicĭ noi a fi jigniţĭ în alŭ ...stru. Fără de nicĭ o rancóre amŭ privi decĭ şi pros-...area societăţii de istoriă şi archeologiă, numai sĕ vedemŭ ...u nisuescŭ totŭ către acea ţintă a desromânisă-...ri nóstre; bucuroşĭ amŭ fi, când s'ar dovedi adevĕrulŭ ...intelorŭ acelui nobilŭ domnŭ, carele sciù a'şĭ câştiga ...patia Românilorŭ de peste Carpaţĭ, a contelui Kun ...a, şi a cărui frumósă credinţă este că: Maghiarulŭ ...e simţŭ înăscutŭ de dreptate.

Amŭ dori sĕ fie aşa, dar sĕ ni se probeze, nu nu-...totŭ prin graiu, ci şi prin fapte!..

Lucreţia C. Olariu.

—o—

CORESPONDENŢA NÓSTRA DIN COMITATE.

Din comitatulŭ Albei inferióre, 13 Iuniu 1885.

(Oi rĕtăcite şi călbăḑóse).

In sĕptĕmâna acésta s'a constituitŭ pe teritorulŭ comitatului Albei inferióre societatea maghiarisătóre, care a fostŭ numită »Kultur-egylet,« ca sĕ nu o cunóscemŭ şi sĕ nu vedemŭ pericululŭ, la care dorescŭ a ne cumpeni.

Cumcă aceste societăţĭ suntŭ nu numai sprijinite dér chiar provocate de către organele guvernului ne dovedesce chiar la noi acea împrejurare, că comitele nostru nou denumitŭ la instalarea sa a aflatŭ de lipsă în prima liniă a se face membru la acea societate şi acestŭ faptŭ alŭ lui a datŭ celŭ mai mare impulsŭ, ca toţĭ Ungurii cu micŭ cu mare sĕ fiă înbulḑiţĭ pe calea desastrósă a »Kultur-egylet-'ului. Pentru locuitorii nemaghiarĭ din acestŭ comitatŭ este acésta unŭ semnŭ rĕu şi provocătorŭ de a ne îngriji de sórtea nóstră, şi nu ni-amŭ fi aşteptatŭ ca chiar în ḑiua instalărei sale în scaunŭ sĕ vedemŭ unŭ spectaculŭ de acéstă natură.

Nu numai Unguri, ci totŭ felulŭ de lipitorĭ s'au aflatŭ, carĭ s'au înscrisŭ ca membri, şi spre cea mai mare compromitere a lorŭ aflămŭ că şi 3 Românĭ cu numele lorŭ, ér unulŭ alŭ 4-lea cu nume travestitŭ de Czegledi János. Cei trei cu nume românescŭ suntŭ Ludovicŭ Andreiu notarŭ cercualŭ în Totoiu, Nechifor Haţeganŭ notarŭ cercualŭ în Berghinŭ. Samu Molnarŭ subpretorŭ în Vinţulŭ de josŭ şi János Czegledi — mise pare a fi unŭ măcelarŭ din A. Iulia. (Veḑĭ Nr. 36 din anulŭ 1881 alŭ »Observatorului«).

Dintre aceştia S. M. cu órecare sfiélă a subscrisŭ şi aducêndu-şĭ aminte de prescurile mâncate în pruncia sa — a fugitŭ dela loculŭ unde fù dusŭ în ispită. — Ceilalţĭ trei însĕ cu-o faţă aprópe obraznică s'au îmbiatŭ la subscriere. Se scie că cei doi notarĭ suntŭ cam pĕcătoşĭ, şi spre a ajunge sĕ fiă părtiniţĭ faţă cu poporulŭ împilatŭ numai aşa socotescŭ a se puté susţinea în postulŭ lorŭ, dér sĕ'şĭ aducă aminte că ei suntŭ crestaţĭ şi în susŭ şi în josŭ — decĭ puţinŭ le póte ajuta fapte ca aceste, şi pruncilorŭ proprii ai lorŭ le va fi ruşine când vorŭ auḑi ce au făcutŭ părinţii lorŭ conduşĭ de orbia sufletéscă.

Pe d. Czegledi nu'lŭ pricepemŭ însĕ, căcĭ a tăia boi nu póte sĕ fiă condiţiunatŭ dela aceea, ca elŭ sĕ fiă membru la »Kulturegylet.« Decumva greşimŭ, apoi ceremŭ dela D-sa dechiarare. Videant consuies!

Todor.

—o—

Briganḑii în Macedonia.

Scrisorĭ din Macedonia spunŭ, că oraşulŭ Castorea este asediatŭ de o bandă de trei sute de briganḑĭ bine armaţĭ, carĭ au făcutŭ cunoscută intenţiunea lorŭ de a pĕtrunde în oraşŭ cu forţa, pentru a duce în captivitate pe metropolitulŭ grecŭ şi pe notabilii oraşului. Autoritatea locală nedispunêndŭ de o forţă suficientă pentru a respinge o asemenea agresiune, a procedatŭ în grabă la organisarea unei garde civice compuse din locuitorii mulsulmanĭ şi creştinĭ.

Tóte căile carĭ conducŭ la Castorea suntŭ activŭ supraveghiate de acéstă miliţiă improvisata, precum şi plecarea şi sosirea bărcilorŭ carĭ facŭ serviciulŭ lacului Castorea, până ce trupele carĭ au fostŭ cerute dela cartierulŭ generalŭ alŭ provinciei vorŭ sosi. Se pare — ḑice unŭ corespondentŭ alŭ „Independenţei belgice“ — că aceştĭ pretinşĭ briganḑĭ pĕtrundŭ în Macedonia dejucândŭ supraveghiarea autorităţilorŭ militare şi că ei se împrăştiă prin sate, unde facŭ propagandă revoluţionară, deghizându-se în neguţătorĭ ambulanţĭ séu în meseriaşĭ. Toţĭ îşĭ au hârtiile în regulă, şi odată ce au reuşitŭ a trece peste truntarii, séu pe ascunsŭ, séu întrebuinţândŭ armele, ei reuşescŭ a se sustrage. Când li se întêmplă sĕ fie descoperiţĭ, ei cerŭ, ca Bulgarĭ, protecţiunea agenţilorŭ consularĭ ai Rusiei şi reiau liniştiţĭ calea spre Rumelia orientală, pentru a'şĭ reîncepe incursiunile la prima ocasiune.

—o—

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Londra. 13 Iuniu. — Regina se aştéptă pe ḑiua de 16 Iuniu din Windsor. Gladstone a declaratŭ în camera comunelorŭ, că regina a primitŭ demisiunea ministerului, încredinţândŭ lui Salisbury formarea noului cabinetŭ. — Musĕulŭ indianŭ, împreunatŭ cu esposiţiunea de inven ţiunĭ, a arsŭ. Edificiulŭ esposiţiunii a fostŭ câtăva vreme ameninţatŭ, totuşĭ s'a pututŭ împedeca întinderea focului.

—o—

DIVERSE.

Modelŭ de cultură, cum se propagă de Maghiari pentru îndulcirea conlocuitorilorŭ din ţéră, ne presentă în nr. 908 din a. c. dela 7 Iuniu ḑiarulŭ umoristicŭ »Borsszem Jankó« în care se potŭ ceti următórele:

A piski nepiskola. Ki megunta Olahsagat, és magyarosodni kiván, — az csak jöjen iskolánkban, ellátya öt Paulé Ivan.*)

*

Magyar voltam	De már nem kell
Olah lettem	az Opincsa
Magyarságom	Szebb és jobb a pirós csizma
elfelejdtem	Vessük le hat az opincsát,
	Huzzunk piros magyar csizmát.**)

***

Dispărutŭ. — »Democratulŭ« din Ploeştĭ scrie următórele: Unŭ băiatŭ anume Ghiţă, în etate de 13-14 anĭ, fiulŭ lui Niţă Ion Zugravu din comuna Mâneciu-Pămêntenĭ, plaiulŭ Teleajenŭ, încărdoşindu-se cu unŭ altŭ băiatŭ din acea comună anume: George, fiulŭ vitregŭ alŭ lui Ioniţă Bondocŭ, care se afla în serviciulŭ lui Ivanŭ Cojocaru din Ploeştĭ, strada Têmplarĭ, plécă din comună la 1 Aprilie fără ştirea părinţilorŭ şi intră şi elŭ în serviciulŭ aceluiaşĭ patronŭ. Iar la 1 Maiu tatălŭ băiatului Ghiţă, informându-se unde se găsesce fiulŭ sĕu, vine la Ploeştĭ şi aci află dela Ivanŭ Cojocaru, că copilulŭ a dispărutŭ, unde nu se scie, încă d'a doua ḑi de s-tulŭ Gheorghe, presintându'i hainele ce a avutŭ. Tote căutările făcute pentru aflarea băiatului n'au datŭ nici unŭ resultatŭ, aşa că părintele a fostŭ silitŭ sĕ reclame parchetului şi afacerea va fi adusă înaintea justiţiei; şi ceea ce agravéză mai multŭ cestiunea dispariţiunei, este: că elŭ n'ar fi pututŭ sĕ plece în lume — fără a şci unde — lăsându'şĭ tóte hainele până şi cămaşa, pălăria şi ghetele.

***

O catastrofă. — O mare nenorocire s'a întêmplatŭ pe drumulŭ de ferŭ Kosloff-Voronesch-Rostoff pe Don în Rusia. Trenulŭ a deraiatŭ aprópe de Kisitensica; 10 călĕtorĭ au fostŭ ucişĭ, 70 răniţĭ, fochistulŭ, ciuntitŭ într'unŭ modŭ oribilŭ, a muritŭ după câteva óre de suferinţă. Unei femei tinere 'i a crepatŭ pântecele de susŭ până josŭ, astfelŭ că 'i atêrnau intestinele şi după puţinŭ a muritŭ. Indată după deraiare o bandă de indiviḑĭ rĕu îmbrăcaţĭ au datŭ năvală prin vagóne şi au pusŭ mâna pe valise şi geamantane. Călĕtorii rĕmaşĭ teaferĭ, cuprinşĭ de spaimă n'au îndrăsnitŭ sĕ opuie nicĭ o resistenţă. La ancheta ce s'a făcutŭ s'a găsitŭ unŭ drugŭ de ferŭ aruncatŭ de acei briganḑĭ.

***

Rĕspunsŭ la locŭ. — Unŭ pretŭ spunea enoriaşilorŭ săi într'o Dumenecă, că mintea e frêulŭ care reţine pasiunile. Seara însă, cuviosulŭ părinte se îmbătă aşa de grozavŭ, încâtŭ d'abia putù fi dusŭ pe mânĭ acasă.

— Apoi bine, părinte, îi ḑise cine-va a doua ḑi, când se desbătase, unde 'ţĭ puseseşĭ frêulŭ aseară?

— Ilŭ scosesemŭ, tată, ca sĕ potŭ bea!

---

*) Pe românesce: Scóla poporală dela Simeria (Piski): Căruia i s'a urîtŭ de-a mai fi valahŭ şi doresce a se maghiarisa, acela sĕ vină numai în scóla nóstră, va îngriji de elŭ Paule Ivan (şefulŭ staţiunei dela Simeria, care avêndŭ stare jertfesce multŭ pentru scóla maghiară de acolo).

**) Pe românesce: Amŭ fostŭ Ungnrŭ, amŭ devenitŭ Românŭ, Unguria mi-am uitat'o. — Dér acum nu'mĭ trebue opinca, mai frumósă şi mai bună e cisma roşiă, sĕ lĕpĕdămŭ dér opinca sĕ încălţămŭ cisma roşiă maghiară!

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 12 Iuniu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	98 95
Rentă de hârtiă 5% . .	93.05
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	98.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.60
Bonurĭ rurale ungare . .	102.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone . .	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.70
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	119.—
Renta de hârtiă austriacă	82.55
Renta de arg. austr. . .	83.20
Renta de aurŭ austr. . .	108 40
Losurile din 1860 . . .	138 80
Acţiunile băncei austro-ungare	859.—
Act. băncei de creditŭ ung.	287.75
Act. băncei de creditŭ austr.	289.—
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.86
Napoleon-d'orĭ	9.85½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.90
Londra 10 Livres sterlinge	124.25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 30 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	—	90
Renta rom. amort. (5%) . .	—	93
» convert. (6%) . .	—	88
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	—	31
Credit fonc. rural (7%) . .	—	103¼
» „ „ (5%) . .	—	87¼
» » urban (7%) . .	—	103¼
» » » (6%) . .	—	93
» » » (5%) . .	—	85¼
Banca naţională a României	1215	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	288	—
« » » Naţională	229	—
Aurŭ	10.15(%)	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 13 Iuniu st. v. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 94	Vênd.	8 95
Argint românesc	»	8.80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.86	»	9 87
Lire turcescĭ	»	11.10	»	11.15
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	„	125.—
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.			

☞ Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Predealŭ-Budapesta şi pe linia Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta a căleĭ ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10 29	1.30	8 0	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9 05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.4	—
Copsa mică	12 12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2 55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clusiu (	5.56	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.35
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10 50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1 45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.23	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.45	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Clusiu (	—	10 03	5.05	6.43	—
(	12.05	10.16	—	7 05	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.07	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12 36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.24	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5.3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.44

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3 36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 5
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.10
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11 12	4 02	12 00
Aradŭ	3 37	7 53	5.55
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4 38	—	6.4
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7 43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8 47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10 43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.4
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2 54	7.24

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.0
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11 37	7.25
Haţegŭ	9.31	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44